

دیدگاه

پوهنتون غالب ولایت هرات، می‌خواهد از طریق تدریس، تحقیق، ترویج دانش و تربیه کادرهای متخصص و مسلکی، به‌منظور رسیدن به اهداف انکشاف ملی و رفاه عمومی، جایگاه برتر را در میان پوهنتون‌های کشور احراز نماید.

مأموریت

پوهنتون غالب ولایت هرات، از طریق تدریس، تحقیق، ترویج دانش و گسترش فرهنگ اکادمیک، جهت پرورش استعدادها، تأمین نیروی کار لازم، با استفاده از منابع دست‌داشته، برای مردم کشور خدمت می‌نماید.

نشریه محصلان غالب

سال هفتم. شماره ششم. زمستان ۱۴۰۱

- فرهنگی
- تکنالوژی
- اقتصادی
- حقوقی
- طبی
- اجتماعی
- ورزشی

لویا!
زندیشه‌مانتی
طالبه دار
غالب

غالب

نامی مانده‌گار در عرصهٔ تحصیلات عالی افغانستان

مکتب دانش‌خواهان غالب

پوهنتون غالب

شفاخانهٔ غالب

کتاب‌خانهٔ مرکزی غالب

پوهنتون غالب (کابل)

انستیتیوت علوم صحتی غالب

حقوق و علوم سیاسی

طب معالجه‌وی

طب دندان

کمپیوتر ساینس

اقتصاد

نشریه محصلان غالب، مهران

سال هفتم. شماره ششم. زمستان ۱۴۰۱

در این شماره می‌خوانید

- ۲.....سرمقاله
- ۳.....دردهای عادت ماهوار
- ۵- ۴.....بازار ارزهای دیجیتال
- ۷- ۶.....ویروس کرونا و پیامدهای اجتماعی آن
- ۹- ۸.....نقش رسانه‌ها در دیپلماسی صلح
- ۱۳- ۱۰.....بررسی موضوع وکالت، در فقه و.....
- ۱۵- ۱۴.....نقش طب عدلی در تأمین عدالت
- ۱۸- ۱۶.....دانش جویانِ نخبه غالب
- ۱۹.....از خواب گران برخیز
- ۲۰.....ورزشی

صاحب امتیاز: پوهنتون غالب
مدیرمسئول: عبدالمجید عزیزی
هیئت تحریر: سیدامیر سعدی
مریم صمیم
دیوه هلالی
...

ایمیل: mehranmagazin@gmail.com

تهیه شده در مرکز تحقیقات غالب

مجله مهران، پذیرای مقالات دانش جویان عزیز می‌باشد.

به نام خدا

عبدالمجید عزیزی

مدیرمسئول نشریه محصلان غالب (مهران)

سر مقاله

شاکریم خدایی را که برای مخلوقاتش توان بخششید تا راه نجات شان را که بدون شک با عقل، هوش، درایت و کفایت، می توانند چاره رهایی از مصایب را در تمام شئون زندگی دریافته، خود و اطراف ماحول شان را کمک و یاری نمایند.

اگر سیری بر روند کنونی جهان داشته باشیم، بدون شک پیشرفت های علمی، که از نیم قرن بدین سو، خاصاً طی دو دهه اخیر صورت گرفته است، باید گفت بشر به قدرت الهی ذات پاک خداوند و همت توانایی خویش به شکل سرسام آوری توانسته است تا زمینه آسایش خود، حتا نسل های بعدی را هم رشد داده و هم آرامش خاطر ببخشد.

البته این پیشرفت ها منوط و منحصر به عصر حالیه و روزگار کنونی هم نیست، بلکه مولودی از نتایج زحمات پیشینیان مان، که آنان افتخار ابتکار و خلاقیت هنری - علمی شان را بر اساس طرح دیدگاه های آسایش بشر اقدامات علمی و هنری کرده به نمایش، نه بلکه به یادگار در تاریخ بشریت به ثبت رسانیده اند.

با آن که افغانستان از نقطه نظر تکنالوژی نسبت جنگ های خانمان سوز نیم قرن بدینسو عقب مانده، ولی باز هم استعداد های سرشاری در این مرزوبوم وجود دارد که بدون شک جوانان مستعد ما می توانند زیر نظر و با رهنمود های متمر و مبتکر اندیشه های نو، با تبارز خلاقیت های بیشتر از هر زمان و هر ملت دیگر در سطح ملی و بین المللی باشیم.

در نهایت میتوان گفت هیچ پدیده غیر علمی پایدار عملی نداشته و این علم است که خود باید دانست و کشتی آرزو را به ساحل مقصود با عقلانیت و کوشایی به منزل مناسب برسانیم....

نشریه مهران (نشریه محصلان غالب)، آماده پذیرش مقالات و نوشته های دانش جویان عزیز بوده و افتخار می نماید متعهدانه در خدمت این عزیزان باشد.

عبدالمجید عزیزی

مدیرمسئول نشریه محصلان غالب (مهران)

دیوه هلالی

دانشجوی سمستر هفتم پوهنئی طب معالجهوی پوهنتون غالب

دردهای عادت ماهوار

دردهای عادت ماهوار چیست؟

دردهای عادت ماهوار (دیسمنوره) دردهای ضربان دار یا گرفتگی در قسمت تحتانی شکم هستند. بسیاری از زنان کمی قبل و در طول دوره قاعدگی خود دچار دردهای عادت ماهوار میشوند. برای برخی از زنان، این ناراحتیها صرفاً آزاردهنده اما قابل تحمل است، در حالی که دردهای برخی دیگر میتواند به اندازه‌ی شدید باشد که فعالیتهای روزمره را برای چند روز در هر ماه مختل کند. شرايطی مانند اندومتر یوز یا فیبرومهای رحمی میتوانند باعث دردهای پیرودی شوند. دردهای قاعدگی اگر ناشی از بیماری دیگری نباشند، با افزایش سن کمتر میشوند و اغلب پس از زایمان بهبود میابند.

علت دردهای عادت ماهوار چیست؟

زمانی که در چرخه عادت ماهانه دیواره عضلانی رحم سخت میشود، انقباضاتی در این اندام به وجود میآید. در رحم به طور مداوم انقباضات خفیفی ایجاد میشود. این انقباضات به قدری خفیف است که خانمها آن را احساس نمیکنند. اما در دوره قاعدگی شدت انقباضات بسیار بیشتر میشود. در این شرایط به لایه داخلی رحم فشار وارد شده و ریزش میکند. این انقباضات شدید باعث فشار به رگهای خونی در رحم میشود. در نتیجه به طور موقت جریان خون و اکسیژن به این اندام قطع میشود. زمانی که بافت‌های رحم بدون اکسیژن باشند، شروع به ترشح ماده شیمیایی کرده که باعث درد در رحم میشود. در کنار ترشح مواد شیمیایی محرک درد، مواد شیمیایی دیگری به نام پروستاگلاندینها نیز ترشح میشوند. این نوع مواد به انقباض بیشتر ماهیچه‌های رحم کمک کرده و سطح درد را افزایش میدهند.

علائم دردهای ماهوار

- احساس درد و فشار در شکم؛
- درد در ناحیه لگن، پایین کمر و پشت و داخل ران؛
- سردردی ناراحتی و مشکل معده، گاهی اوقات همراه با استفراغ اسهال آبکی و شل شدن مدفوع.

عوارض دردهای عادت ماهوار

درد پیرو عوارض جانبی ایجاد نمیکند، اما ممکن است در تحصیل، کار و فعالیتهای اجتماعی اختلال ایجاد کند با این حال، برخی از شرایط مرتبط با دردهای قاعدگی میتوانند عوارضی داشته باشند. به عنوان مثال، اندومتر یوز میتواند باعث مشکلات باروری شود. بیماری التهابی لگن میتواند باعث زخم لوله‌های فالوپ شود و خطر بارداری خارج از رحم را افزایش دهد.

چطور دردهای قاعدگی را کاهش دهیم؟

۱. ورزش کنید: انجام دادن حرکات کششی گردش خون را در بدن افزایش میدهد؛
۲. رژیم غذایی کنترل شده: از مصرف زیاد شکر و غذای چرب پرهیز کنید و آب زیاد بنوشید؛
۳. گرما درمانی انجام دهید: حمام آب گرم انجام دهید؛
۴. از دانه‌های دوری کنید؛
۵. استراحت کافی داشته باشید؛
۶. در صورت درد شدید از ادویه ضد التهابی غیراستروئیدی میتوانید استفاده کنید.

بازارهای ارز دیجیتال

عبدالمجید عزیزی

دانش‌جوی سمس‌تر هشتم، پوهنمؤی اقتصاد پوهنتون غالب

بازار

به مجموعه‌ی از خریداران بالقوه و بالفعل یک کالا یا خدمت اطلاق می‌شود. به عبارت دیگر بازار به محلی اطلاق می‌شود که خریداران و فروشندگان برای مبادله کالا یا خدمات به آن مراجعه می‌کنند.

انواع بازارها:

بازارهای فیزیکی: مکانی است که خریداران می‌توانند به صورت فیزیکی با فروشندگان دیدار کنند و کالاهای مورد نظر را از آنها در ازای مبلغی پول خریداری کنند.

بازارهای غیرفیزیکی/بازارهای مجازی: خریداران از طریق اینترنت کالا و خدمات خود را خریداری می‌کنند.

بازار مالی: بازاری است که در آن افراد حقیقی و حقوقی می‌توانند به معامله اوراق ضمانت مالی، کالا و دیگر داراییهای مثلی (عوض دار) با هزینه مبادلاتی پایین، و در قیمت‌هایی که تابع عرضه و تقاضا هستند، بپردازند.

بازار ارز دیجیتال: منظور از بازار ارز دیجیتالی، یعنی ارزهای که تبادلات و معادلات آن از طریق دنیای مجازی امکان پذیر است.

ارز دیجیتال (Cryptocurrency)

معادل فارسی آن رمزارز می‌باشد در واقع یک نوع پول یا ارز است که جایگزین ارزهای رایج در دنیای دیجیتال شده است، این نوع ارزها به صورت غیر متمرکز و در سیستم شبکه بلاک چین فعالیت می‌کنند و با استفاده از پروتکل‌های رمزگذاری شده بسیار قوی و پیچیده‌ای طراحی شده‌اند. این نوع ارزها در واقع وجود خارجی ندارند و تنها در فضای اینترنتی قادر به فعالیت می‌باشند و شما در دنیای واقعی هیچ معادل فیزیکی برای آن‌ها پیدا نمی‌کنید.

دلایل گرایش افراد به این بازار

مهم‌ترین دلیلی که باعث گرایش افراد به سمت ارز دیجیتال شده است امنیت بالا در استفاده از این ارزها می‌باشد که دلیل آن استفاده از رمزهای بسیار پیچیده در ساخت آن‌ها می‌باشد، از جمله دلایل دیگری آن عدم پیچیدگی و آسان بودن روند معاملات در این بازار می‌باشد و همچنین قدرت نقد شوندگی بالایی که این ارزها دارند و غیره همه این دلایل سبب علاقمندی افراد به این بازار مالی شده است.

کاربردهای ارز دیجیتال

– خریدهای اینترنتی با ارزهای دیجیتالی: امروزه افراد از طریق ارزهای دیجیتال خود قادر به خرید از سایت‌های اینترنتی که ارزهای دیجیتال را می‌پذیرند، انجام دهند؛

– امکان معامله با ارزهای دیجیتالی در سطح بینالملل: (از آنجایی که این ارزها متعلق به کشور خاصی نیستند به یک واحد پول بینالمللی تبدیل شناخته شده‌اند که این امکان را دارد که از هر نقطه از جهان بتوان با نقاط دیگر با این پول معاملات مالی انجام داد)؛

– تسهیل معاملات سنگین با استفاده از ارزهای دیجیتالی: (رمز ارزها همانند پول‌های واقعی وجود خارجی ندارند و چون مبتنی بر پول‌های فیزیکی نیستند بهترین انتخاب برای معاملاتی با ارزش‌های بالا و حجم سنگین پول هستند. در بسیاری از معاملات سنگین که هزینه جابه جایی پول‌های فیزیکی زیاد است؛ ارزهای دیجیتال به راحتی می‌توانند جایگزین پول‌های فیزیکی شوند)؛

– سرمایه‌گذاری با ارزهای دیجیتالی: یعنی خرید یک ارز با اهداف بلند مدت و کسب منفعت و سود بیشتر از آن پول سرمایه‌گذاری شده می‌باشد؛

– دور زدن تحریمها با استفاده از ارزهای دیجیتالی:

معاملات در ارزهای دیجیتال فاقد پرداخت مالیات می‌باشد. افرادی که معاملات در این نوع بازارها را انجام می‌دهند در واقع یک نوع و روش کسب درآمد با جود تحریمها می‌باشد.

انواع ارز دیجیتال

استیبل کوین‌ها (Stable coin): ارزهای دیجیتالی که پشتوانه دارند. استیبل کوینها را با عنوان ارزهای دیجیتال با ثبات نیز می‌شناسند. تتر (USDT) یکی از استیبل کوینها به حساب می‌آید که دال‌آمریکا پشتوانه آن است از اصلی‌ترین کاربردهای تتر میتوان به انتقال راحت آن در بین صرافیها و کیفیولها اشاره کرد. این رمزارز همچنین داراییهای شما را در برابر نوسانات بازار ارزهای دیجیتال در امان نگه میدارد.

بیت کوین (Bitcoin): معروف‌ترین ارز دیجیتالی است که خالق آن، فردی ناشناسی به نام ساتوشی ناکاموتو است. هویت این فرد کاملاً مشخص نیست و فرضیه‌هایی وجود دارد که شاید این فرد، نامی جعلی برای گروهی از افراد باشد که اقدام به تولید و طراحی نخستین ارز دیجیتال یعنی بیت کوین کرده‌است که نخستین و مهمترین پول دیجیتال است.

این ارز، قیمتارزهای دیگر را تعیین میکند و روی مسیری که ارزهای دیگر دیجیتالی طی میکنند، اثرات فوقالعاده‌ای دارد. بیت کوین، ترکیبی بود از خلاقیت، پشت سر گذاشتن موانع قانونی و کنار زدن واسطه‌ها در امور مالی و بانکی مختلف که تراکنشهای مالی را در سطحی بینالمللی مقدور می‌ساخت. به همین خاطر در مدت کوتاه ظهورش توانست توجه زیادی را به سمت خود جلب کند.

اتریوم (Ethereum): اتریوم نسل دوم ارزهای دیجیتال است. این ارز تازه نفس، با هدف هوشمندسازی فرایندها و ایجاد فضایی برای اجرای برنامه‌های غیر متمرکز و خودکار ایجاد شد.

بایننس کوین (BNB): این رمزارز با نماد اختصاری BNB که مربوط به صرافی شناخته شده و محبوب بایننس است، در سال ۲۰۱۷ و با هدف تامین مالی برای توسعهی این صرافی به وجود آمد.

کیف پول ارز دیجیتال

یکی از کارهای ضروری که هر فعال بازار ارزهای دیجیتال باید در ابتدای شروع به کار خود در بازار انجام دهد، انتخاب کیف پول ارز دیجیتال (Cryptocurrency Wallet) است. اگر شما قصد ذخیره ارزهای دیجیتال خود را داشته باشید باید از یک کیف پول دیجیتال استفاده کنید.

انواع کیف پول ارزهای دیجیتال:

- کیف پولهای گرم؛
- کیف پول های دیسک تاپ؛
- کیف پول های موبایلی؛
- کیف پول های آنلاین؛
- کیف پول های سرد؛
- کیف پول های سخت افزاری.

صرافی های خارجی ارز دیجیتال:

- صرافی کوینکس؛
- صرافی کوکوین؛
- صرافی بایننس (صرافی چینی بایننس در سال ۲۰۱۷ توسط چانگپنگ ژائو شروع به کار کرد)؛
- و ....

نقاط قوت ارز دیجیتال:

- سرعت؛
- امنیت؛
- حریم خصوصی.

نقاط ضعف ارزهای دیجیتال:

- از بین رفتن سرمایه در صورت از بین رفتن کلیدهای خصوصی؛
- دوستی مجرمان با ارزهای دیجیتال؛
- عدم ثبات.

ارز دیجیتال
سودآور
خوش است
سبک بار است
کامدین دیرکهن، کار

ویروس کرونا و پیامدهای اجتماعی آن

ضروری - روابتی

سیدامیر سعدی

دانشجوی پوهنهی طب دندان پوهنتون غالب

چکیده

کرونا به عنوان یک پدیده همه گیر و یک تهدید جهانی ابعاد مختلف جامعه بویژه ساختار اجتماعی زندگی انسانها را متأثر ساخته و دنیا را مکان نا امنی برای انسانها مبدل کرده است و آمار قربانی گیری این پدیده هر روز در حال گسترش بوده و زندگی بشر را بگونه ی چشمگیری دگرگون کرده است که روی این منظور مطالعه حاضر با هدف بررسی پیامدهای اجتماعی ویروس کرونا با استفاده از روش مطالعه اسنادی انجام شده است. مقالات متعدد و مختلف در زمینه کرونا و پیامدهای اجتماعی آن از پایگاه های اطلاعاتی مختلف جمع آوری و مورد تحلیل و تجزیه قرار گرفت. یافته های پژوهش حاضر نشان میدهد که افراد به دلیل شیوع کرونا پیامدهای اجتماعی، روانی و فرهنگی زیادی را تجربه میکنند، که این امر دلیل مبنی بر کاهش سطح کیفیت زندگی آنها شده است. نتایج بدست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که کرونا به عنوان یک تهدید اجتماعی ابعاد مختلف زندگی انسانها را متأثر ساخته که این امر نیازمند همکاری های همه جانبه متخصصین علوم اجتماعی، نخبگان و دولت مردان در تعامل با مردم و اقشار مختلف جامعه جهت کنترل و کاهش خطرات اجتماعی و سایر پیامدهای ناشی از این پدیده میباشد. کلیدواژه ها: کرونا، پیامدهای اجتماعی، جامعه، متخصصین علوم اجتماعی.

مقدمه

کرونا یا نام دیگر آن کووید ۱۹ فاجعه انسانی که در ۳۰ جنوری ۲۰۲۰ توسط سازمان صحت جهان طی یک بیانیه به عنوان یک وضعیت اضطراری بهداشت عمومی بعنوان تهدید صحت جهانی اعلام شد که شیوع و سیر صعودی این بیماری دنیا را به چالش کشید و ابعاد گوناگون و سطوح مختلف جامعه را بعنوان یک تهدید سلامت انسانی به مخاطره انداخته و متاثر ساخت. طبق آمار دانشگاه جانز هاپکینز تا 11:58AM-7october-2021 آمار مبتلایان به این ویروس ۲۳۶۷۹۵۲۲۲ نفر و آمار فوتی های آن ۴۸۳۴۸۷۰ نفر گزارش شده است و تا حال در ۲۲۱ کشور جهان شیوع یافته و در حال قربانی گیری است (دانشگاه جانز هاپکینز، ۱۴۰۰). با استناد بر آمارهای ارایه شده صراحتاً میتوان گفت پاندمی کرونا فراتر از یک بحران سلامت بوده و بیشترین آنکه یک مسئله بهداشتی باشد یک مسئله اجتماعی-سیاسی و

روش کار

روش کار در این مروری روایتی از نوع مطالعه اسنادی بوده که تمام مطالعات انجام شده از سپتامبر ۲۰۱۹ تا اکتوبر ۲۰۲۱ با استفاده از کلیدواژه های کرونا، پیامدهای اجتماعی کرونا، کرونا و اجتماع، کرونا و پیامدهای اجتماعی آن، کرونا و پیامدهای اجتماعی-روانی آن، کووید ۱۹ و اثرات آن بر جامعه در پایگاه های اطلاعاتی Google Scholar، Pub Med، TUMJ، SID، Civilica، ITSSS، مجلات تخصصی نور، پایگاه مرکز علمی جهاد دانشگاهی مورد جستجو قرار گرفت و به تعداد ۲۸ مقاله مرتبط با عنوان پژوهش در روند جستجو دریافت شد. که از آنجمله به تعداد ۹ مقاله نظریه معیارات گزینش بر ترانزاکت و در این مقاله درج گردید و بقیه نظریه نداشتن ویژه گی های گزینش بر ترانزاکت و گزینش حذف شد و در نهایت اسناد و مطالب مرتبط با عنوان مقاله جمع آوری شده و با استفاده از روش تحلیل محتوا مطالب نهایی در راستای اهداف این مرور استخراج گردید. مدت زمانی که صرف این جستجو ها شد و در نهایت به نگارش این مقاله ختم شد ۱۱ اکتوبر ۲۰۲۱ تا ۲ نوامبر ۲۰۲۱ بود.

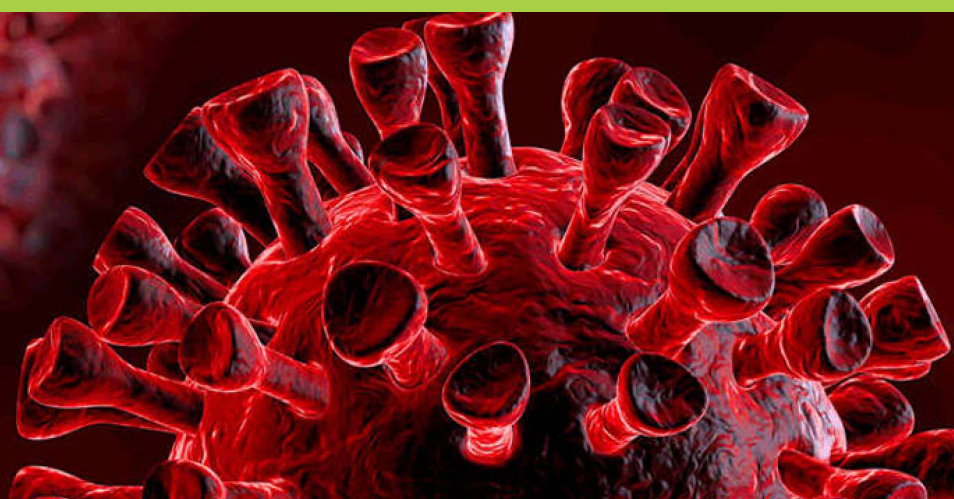

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

ویروس کرونا که تا هنوز با وجود تمام امکانات صحتی، رفاهی، اقتصادی و تکنولوژی امروزی بشر، در حال قربانی‌گیری و گسترش است. با در نظر گرفتن اهمیت این موضوع بررسی‌های انجام شده فوق در این زمینه حایز اهمیت می‌باشد. بررسی‌های این مرور نشان می‌دهد که آسیب‌های اجتماعی ناشی از ویروس کرونا وسیع و گسترده بوده و در ابعاد مختلف از جمله ابعاد اجتماعی، فرهنگی، فردی، روانی و اقتصادی زندگی اجتماعی انسان‌ها را دستخوش تغییر کرده و بر آنها سایه افکنده، از آسیب‌های اجتماعی کرونا در بعد اجتماعی آن میتوان به اختلال در روابط اجتماعی، ناامیدی مردم، ایجاد گسسته اجتماعی، افزایش فردگرایی و انزوای اجتماعی، کاهش فعالیت‌های اجتماعی، احساس طرد از سوی جامعه (علی اکبری، دهکردی مهناز). کاهش ارتباط موثر با خانواده و اطرافیان و تجربه انگ توسط بیمار و خانواده اش (مهتاب ناصری، اشرف بیرامی، ۱۳۹۹). ابهام و سرگردانی مردم، جدایی بیمار از خانواده، طبیعی شدن مفهوم مرگ در جامعه و گسترش شکاف طبقاتی (علی رهنما، علیرضا دیلم، ۱۳۹۹). در جامعه اشاره کرد و از آسیب‌های اجتماعی در ابعاد روانی-فردی این ویروس میتوان از افسردگی، اضطراب، ترس از مرگ و تغییرات سلامت روان فرد نام برد. شکاف نیروی کار، تشدید و پایداری فقر و نابرابری و مشکل در تامین امرار معاش از جمله آسیب‌های اجتماعی کرونا در بعد اقتصادی به شمار میرود (علی رهنما، ۱۳۹۹). از آنجاییکه ابعاد آسیب‌های اجتماعی ویروس کرونا وسیع است، راهکارها و پیشنهادات برای گذار از این معضل هم از ابعاد مختلف متفاوت می‌باشد بررسی‌ها انجام شده نشان می‌دهد که مهمترین راهکارها برای مقابله با ویروس کرونا همکاری‌های همه جانبه سیاست‌گذاران اجتماعی، نخبه‌گان و مشاورین، آموزش افراد در راستای رعایت اصول و قواعد بهداشتی، گسترش چتر حمایتی دولت‌ها بویژه از اقشار آسیب‌پذیر جامعه و همبستگی و یکپارچگی تمام مردم برای حل این معضل می‌باشد. در اخیر نیاز مبرم به پژوهش‌های بیشتر در زمینه پیامدهای اجتماعی ناشی از ویروس کرونا بصورت ویژه و مشخص با رویکرد‌های اجتماعی این پدیده پیشنهاد میگردد تا باشد که از آسیب‌های منفی کاسته و بر راه‌های مقابله با این پدیده افزوده باشیم و احساس مسئولیت خود را به عنوان یک انسان در برابر هم‌نوع خود ادا کرده باشیم.

منابع

- 1-Mahdizadeh, Mansora. investigation The Dimensions and social consequences of crisis outbreak of coronavirus in the community as a global risk:promotive article.journal of science promotion.2021;20,1001.1.22519033.2020.11.1.1.0
- ۲-حمادی، دریس، مریم، ایرجی. ۱۴۰۰، بر ساخت مسئله اجتماعی کرونا و مواجهه با ابعاد مختلف آن.
- ۳-علی رهنما، دیلم علی رضا، زمانی، عزت‌الله. ۱۳۹۹، پیامدهای فرهنگی، اجتماعی و امنیتی ناشی از شیوع کرونا.
- ۴-شکوری، علی. ۱۳۹۹، کووید ۱۹ و نابرابری اجتماعی. :دانشیار گروه آموزشی برنامه ریزی و توسعه اجتماعی دانشگاه تهران.
- ۵-ناصری، مهتاب و بیرامی، اشرف و عزیز، شیلان و موسوی فرد، زینب الس. اادات. ۱۳۹۹، پیامدهای روانی و اجتماعی شیوع کووید ۱۹، تهران، <https://civilica.com/1223398>
- ۶-احمدی، فروزان، ۱۳۹۹، کووید ۱۹ و اثرات آن بر جامعه: یک مطالعه مروری، اولین سمینار آنلاین ملی مدیریت بحران کرونا با محوریت ورزش در خدمت سلامت، اهواز، <https://civilica.doc/1153579>
- ۷-علی اکبری، دهکردی مهناز، عیسی زاده فاطمه، آقاجان بگلو سوسن. پیامدهای روانی-اجتماعی مبتلایان به بیماری کرونا ویروس جدید (کووید ۱۹): یک مطالعه کیفی. مجله ایرانی روان شناسی سلامت. ۱۳۹۹. {۹-(۴)۲} ۲۰۲۰;{cited 2021 october 29 <https://www.sid.ir/fa/lounal/viewpaper.aspx?available from id=528509> Samouei R. social approach and effectiveness of-8 the health system to cope with covid19:lwttter to the editor.Tehran Univ Med J.2020,78(12)868-868 URL:<http://tums.ac.ir/article-1-11073-fa.html>
- ۹-عمران، علی، عمرالحربی، ۲۰۲۰، ۱۹: بیماری، مدیریت و تاثیر اجتماعی.
- ۱۰-بروجردی، آیت الله، ۱۳۹۸، کرونا و پیامدهای اجتماعی آن: ریس دانشگاه آیت الله بروجردی
- ۱۱-ذکی، صدیقه، ۱۳۹۹، کرونا و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن

مریم صمیم

دانش‌آموخته پوهنئی مقوق و علوم سیاسی غالب

چکیده

در این مقاله تلاش شده است نقش رسانه‌ها در دیپلماسی صلح مورد بررسی قرار گیرد. هدف تحقیق بررسی نقش رسانه‌ها در دیپلماسی صلح می‌باشد. روش انجام تحقیق روش تحلیل محتوا می‌باشد. شالوده جهان امروز را تکتیر اطلاعات تشکیل می‌دهد. در دنیای جدید، اطلاعات نقش اساسی و محوری دارند. رسانه‌ها نقش اساسی را در اطلاع‌رسانی و آگاهی عامه در جهان امروز بازی کرده‌اند. وظایف رسانه‌های امروز، تنها بازتاب رویدادها و تحلیل‌های آنها نیست، وظایف رسانه‌ها تنها انعکاس پیشرفت بشری در عرصه‌های فناوری و انکشاف علمی نیست؛ بلکه علی‌رغم همه این‌ها، رسانه‌ها می‌توانند نقش مهم و کلیدی را در آوردن صلح و ثبات جهانی و منطقوی ایفا کنند. رسانه‌ها با پوشش اخبار و گزارش‌های مربوط به صلح و مذاکرات صلح و تبیین جوانب مثبت آن می‌توانند در دیپلماسی صلح اثر گذار باشند.

کلید واژه‌ها: رسانه، دیپلماسی رسانه، صلح و نقش رسانه‌ها در صلح.

مقدمه

اگر بپذیریم در دنیایی زندگی میکنیم که ابر سنگین رسانه، سایه خود را بر همه ابعاد زندگی انسان‌ها گسترده است و کلیه روابط بشری از جنگ و صلح گرفته تا انواع و اشکال تعاملات فرهنگی و سیاسی در چنبره امواج الکترونیک و سایبرنتیک قرار دارند. شاید بتوان گفت امروزه تأثیری که یک خبر نگار یا گزارشگر حرفه‌ای بر جریان دیپلماسی و جهت‌گیری‌های آن دارد، کمتر از دیپلمات‌های وزارت امور خارجه نباشد.

در این مقاله نقش رسانه در دیپلماسی صلح به بررسی گرفته شده است. رسانه‌ها هستند که همانند یک صنف درسی به مردم فرهنگی را به شکل نرم تحمیل می‌کنند. همان‌طور که رسانه می‌تواند در فرهنگ یک جامعه تأثیر بگذارد، می‌تواند در فرآیند صلح نیز تأثیر گذار باشد زیرا جنگ و صلح در چوکات فرهنگ یک جامعه قرار دارند.

رسانه

رسانه وسیله‌ای است برای نقل و انتقال اطلاعات، ایده‌ها و افکار افراد یا جامعه، اگر این تعریف را قبول کنیم خود زبان نیز یک رسانه است. یا صنف درس دانشگاه و بلاخره رسانه‌های جمعی از مطبوعات گرفته تا تلفن، رادیو، تلویزیون و اینترنت (اسماعیلی، ۷۲).

دیپلماسی رسانه‌ای

اصطلاح دیپلماسی رسانه‌ای در دو محور تأثیر رسانه‌ها بر دیپلماسی و کارکرد دیپلماتیک رسانه‌ها عبارت است از «استفاده از رسانه‌ها برای رسیدن به اهداف دیپلماتیک، تأمین منافع، تکمیل و ارتقای سیاست خارجی» (تاجریان و دیگران، ۱۳۹۴: ۷۲). دیپلماسی رسانه‌ای شامل استفاده از رسانه‌ها توسط رهبران به منظور بیان منافع خود در مذاکرات، اعتماد سازی و بسیج عمومی از توافقات می‌شود. دیپلماسی رسانه‌ای از طریق فعالیت‌های متعدد در رسانه‌های عادی و ویژه پیگیری می‌شود، که این فعالیت‌ها شامل کنفرانس‌های مطبوعاتی، مصاحبه‌ها، دیدار سران حکومت‌ها و میانجی‌گران در کشورهای رقیب و رویداد‌های رسانه‌ای برای برانگیزاننده است. دیپلماسی رسانه‌ای به عنوان مهارت جدید در روابط بین‌الملل می‌تواند بسیاری از شایعه‌پراکنی‌ها و دروغ‌پردازی‌های رقبای خنثی و راه رسیدن به اهداف دولتمردان در سیاست خارجی را هموار نماید.

مفهوم صلح

صلح عبارت است از توسل جستن به هر وسیله‌ای که اتفاق را میان افراد جامعه و متخاصمان برقرار سازد و نزاع را از بین ببرد؛ جنگ را متوقف سازد و دشمنی را قطع کند (روسو، ۱۳۹۲، ۱۲).

صلح به شرایطی گفته می‌شود که تمامی ارزش‌های حیات جامعه مصوون باشند و جامعه قادر باشد تا منافع ملی خود را پیگیری کند و آرمان‌های مشترک مردم مجال تحقق را داشته باشد. رفاه و آسایش، آرامش همگانی، نظم عمومی، حقوق اساسی مردم، عدالت اجتماعی و آزادی‌های مردم در موجودیت دولت با ثبات و دموکراتیک، تأمین شوند؛ در این صورت است که شرایط صلح آمیز در جامعه برقرار است (فایز، ۱۳۹۷، روزنامه اصلاح).

پایدار برسیم باید از پایین به بالا شروع کنیم. وفعلاً شاهد پیشرفت های رسانه هستیم چونکه قبلاً در مذاکرات صلح افغانستان رسانه ها حضور نداشتند ولی فعلاً حضور دارند واز مذاکرات، پیشرفت ها و معاملاتی که صورت میگیرد نظارت دارند و انعکاس می دهند چنانچه در گذشته پشت در های بسته مذاکرات انجام میشد. رسانه ها می توانند در عرصه ایجاد فضای صلح آمیز، نمادهای مناسب را استخدام کرده و در تولیدات شان از دقت و سرعت لازم در مسیر رسیدن به صلح استفاده کنند. بدون شک امروزه رسانه ها در نقش بازیگران سیاسی و دیپلمات قرار گرفته اند و این خود اثر گذاری سیاست و رسانه را متقابلاً نشان می دهد. امروزه سیاست مداران قبل از اینکه با یک دیگر ارتباط بگیرند از طریق رسانه ها با یک دیگر ارتباط گرفته و در مقابل هم واکنش نشان می دهند.

خیر کن با خلق، بهر ایزد
یا برای راحت جان خودت
تا همواره دوست بینی در نظر
در دلت ناید ز کین ناخوش صور

دیپلماسی

دیپلماسی روش، فن و هنر مذاکره، مفاهیم و گفتگو های دو و یا چندین جانبه به خاطر تاثیر گذاری، جهت دهی و در نهایت بر آورده سازی اهداف خاص حکومت ها و نهادهای غیر حکومتی با نهاد های حکومتی می باشد. دیپلماسی صلح عبارت است از استفاده تمام این روش ها و وسایل با دو و یا چندین جناح خارجی به هدف ایجاد محیط و اراده به خاطر صلح در داخل و بیرون از کشور، مذاکرات رسمی و غیر رسمی و رسیدن به یک توافق جامع صلح با میکانیزم های لازم نظارتی می باشد.

نقش رسانه ها در صلح

یکی از مهمترین وظایف رسانه ها تلاش برای ایجاد روابط دوستانه میان دو کشور و رفع تخاصمات بین دولت هاست. رسانه ها می تواند از طریق فراهم آوری کانال ارتباطی که پیش نیاز حل منازعات است به رفع سوء تفاهم های موجود بپردازد (صدوقی، ۱۳۸۲).

رسانه ها با برخورداری از امتیازات ارتباط جمعی می توانند مقتدرانه در مناقشات بین المللی و اختلافات منطقه ای وارد شده و با دعوت از طرفین مناقشه برای بیان استدلالات و توضیح مواضع، افکار عمومی را به پای میز قضاوت بکشانند. در دنیای امروز رسانه ها قدرت مند ترین ابزار برای تغییر نگرش افراد محسوب می شوند و در این مسیر هر روز به یافته های جدیدی دست میابند.

نتیجه گیری

رسانه ها به تمام ابزار های غیر شخصی ارتباطی گفته می شود که به وسیله آن پیام های تصویری، صوتی و یا نوشتاری به طور مستقیم به مخاطبان انتقال داده می شود.

دیپلماسی رسانه ای، یکی از ابزار های مهم در پیش برد سیاست خارجی کشورهاست که می تواند بر اعتبار کشور ها، در سطح ملی و بین المللی اثر گذار باشد. رسانه از یک سو با درشت نمایی نقاط قوت و امتیازات یک کشور اعتبار آن را در عرصه بین المللی افزایش میدهد و از سوی دیگر با پرداختن به کاستی های موجود از اعتبار یک کشور می کاهد. دیپلماسی صلح عبارت است از دانش سیاست مداران و رهبران جهان در باره صلح و زندگی مسالمت آمیز، ارائه و اجرای طرح ها صلح آمیز و صلح گرا در روابط میان کشورها است.

رسانه ها به عنوان قوه چهارم میتواند قوه های دیگر و حکومت را به چالش بکشند و آنها به رسانه ها حساب ده باشند، رسانه ها می توانند افکار عامه را به طرف صلح سازی سوق بدهند و می توانند مردم را از لحاظ فرهنگی آماده پذیرش اختلافات و تفاوت ها بسازند، به عنوان مثال ما در افغانستان جنگ های قومی داریم منازعات فردی، گروهی و سمتی داریم که رسانه ها می توانند همدیگر پذیری را بین مردم گسترش دهند و باید از بطن جامعه در روند صلح سازی استفاده کنند و اگر بخواهیم به صلح

وکالت، در فقه و قانون از ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰ در افغانستان بررسموضوع

سمیرا دوستیار

دانشجوی دپارتمنت قضایی - سارنوالی پوهنځی حقوق و علوم سیاسی غالب

چکیده

وکالت در سیستم قضایی یک رکن اساسی تلقی می شود که هم توسط شرح و هم توسط قانون به آن تاکید شده است. طبیعت اجتماعی بودن انسان ها ایجاب داد و ستد را می کند گاهی در داد و ستد برای شخص یک امتیاز بی مورد تعلق می گیرد و گاهی حق یک شخص ضایع می شود. خاصاً زمانی که یک شخص متهم به ارتکاب یک جرم می شود و نه از قانون آگاهی دارد و نه هم قدرت و صلاحیتی تا بتواند از حقوق خود دفاع کند این ها همه چالش های هستند که تامین عدالت را مشکل و ناممکن می سازد. مقاله حاضر ضمن بررسی آیات کریمه و نگاهی به روایات و حکم عقل در باب وکالت و باز خوان قوانین نشان می دهد که شمول مشروع عنوان وکالت مقید به قضا بوده ولی کلیه روابط که در آن جاری است را نیز شامل می شود.

در این تحقیق ما با این پرسش که وکالت چیست؟ آغاز کردیم به اساس تحقیقات که ما انجام دادیم به این نتیجه می رسیم که وکالت همان اختیار دادن به دیگری تا عملی بنام و به نفع وی انجام دهد. و هر شخص می تواند برای دفع اتهام و اثبات حق خود وکیل تعیین نمود و وکالت را به او بسپارد.

مقدمه

وکالت در حقیقت همان امر یا حق تصرف یا انجام عملی خاص است که به موجب وکالت برای وکیل سپرده شده است و صرف دراموری صحیح است که موکل اجازه آن را داده است. وکالت در اسلام یک عمل مشروع و جایز است و در قرآن احادیث و اجماع نیز ثابت شده است. دوواژه موکل، وکالت دهنده وکیل، وکالت گیرنده از همین ریشه وکالت مشتق شده است موکل شخصی که اختیار یک تصرف را در یک موضوع برای شخص دیگری می دهد وکیل شخصی که از طرف دیگری به موجب عقد وکالت صلاحیت اداء تصرف و انجام عملی خاص برایش سپرده می شود هدف از وکالت رعایت مصلحت و احقاق حق، رفع ضرورت و حل مشکلات مردم می باشد از آنجایی که وکالت رکنی از ارکان محاکمه عادلانه است اهمیت بی نظیری در تحقق عدالت دارد، طراحی وکالت دفاع بر محوریت موضوعات همچون استراتژی و تاکتیک های وکالت را دربر می گیرد که از جمله اصطلاحات

رمزی بوده و با طبیعت دعوا هم خوانی دارد و بنام جنگ حقوق یاد می شود و هر دو اصطلاح در عرف وکالت برای راه مناسب برد قضیه به کار برده می شود خوشبختانه علاوه بر اساسات شرعی قوانین نافذ کشور اعم از قانون اساسی قوانین اجراءات جزایی و مدنی استفاده از حق داشتن وکیل مدافع برای اتباع افغانستان تسجیل و تضمین کرده اند بنابراین اینکه عدالت تامین شود و رسیدگی به دعاوی ساده گردد تا قوانین درست تطبیق شود و کسی به ناحق به زندان نیافتند نیاز است تا در کنار اصحاب دعوا افراد و اشخاص مسلکی دارای ضمانت ها و صلاحیت ها حقوقی و قانونی حضور داشته باشند تا عدالت را به منصه اجرا بگذارند. موضوع وکالت در دعاوی صرف برای بیش برد مراحل دعوا اقامه دعوا مدافعات و حضور فعال در مراجع عدلی و قضایی می باشد موضوع وکالت نمی تواند نتیجه دعوی را در بر داشته باشد اما اگر یک وکیل گرفتن حق الزحمه وکالت را بدست امدان نتیجه مطلوب از وکالت پذیرفت باکی ندارد زیرا حق الزحمه وکیل مدافع است و او می تواند در هر مرحله از وکالت آن را به موکل خویش ابرا کند.

سوال تحقیق

جایگاه وکالت در فقه و قانون چگونه است؟

فرضیه تحقیق

مشخص است که جایگاهی نخستین دارد و در قانون نظر به ماده ۳۱ قانون اساسی - هر شخص برای دفع اتهام و برای اثبات حق خود می تواند وکیل تعیین نماید که این یک امتیاز و سهولت است و جایگاهی تحقق عدالت نیز دارا می باشد. و در قرآن نظر به آیه مبارکه سوره یوسف آیه ۵۵ (قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم) یوسف گفت مرا سرپرست خزاین مصر تعیین کن چرا که من نگهدار هستم.

امت بر جواز و کالت اجماع نموده است زیرا گاهی یک شخص به تنهای نمی تواند همه امور خویش را انجام دهد.

تاریخچه و کالت در افغانستان

و کالت در قوانین عادی و قوانین اساسی:

و کالت در قوانین اساسی: ۱. در حضور محاکم هر کس برای محافظه حقوق خود همه وسائط مشروعه را پیشنهاد نموده می تواند (شاه امان الله خان، ۱۳۰۱: ماده ۵۱)؛ ۲. هر شخص حق دارد برای دفع اتهام که به او وارد شده است وکیل مدافع تعیین نموده و از حق خود دفاع کند (ظاهر شاه، ۱۳۴۳: ماده ۲۶)؛ ۳. متهم حق دارد شخصا و یا توسط وکیل مدافع از حق خود دفاع کند و وکالت کاری را به او بسپارد (نجیب الله، ۱۳۶۶: ماده ۴۱). و کالت در افغانستان بصورت منظم انکشاف ننموده است اولین بار در سال ۱۳۳۶ وظایف وکیل مدافع مشخص و چگونگی اعطای وکالت برایش مطرح شد.

و کالت در قوانین عادی: اساس و تهداب وکالت در افغانستان توسط تعلیمات نامه ۱۳۳۶ هـ ش در دوره محمد ظاهر شاه بجا گذاشته شد که مشتمل بر ۴۱ ماده بود و در آن تعریف وکالت، شرایط وکالت، انعقاد وکالت و ختم وکالت درج گردیده بود در ماده اول تعلیم نامه وکالت چنین تعریف نموده است. وکالت یک انتقال صلاحیت مشرووع است که شخص به دیگری در کدام کاری صلاحیت خود را تفویض می نماید و او را قایم مقام خود می گرداند. (بزرگمهر، ۱۴۰۰: ۷۵).

و کالت در عصر اسلام

با ظهور دین اسلام که تاریکی را از زندگی بشریت دور ساخت در همه عرصه ها جهت تامین عدالت توجه خاص داشت. و کالت در اسلام یک عمل مشروع و جایز است بخاطریکه مبانی مشروعیت وکالت در قرآن کریم، احادیث نبوی، و اجماع ثابت شده است و تمام فقها، مذاهب و مجتهدین مشروعیت وکالت را بدون استثناء اتفاق نظر داشته و آنرا از جمله عقود جایزی و وسیلوی دانسته اند وظیفه وکیل در عقد وکالت مدافع (دفاع از حقوق موکل) بوده که مجتهدین اسلام امام ابوحنیفه آنرا پیش میبرند: ۱. قرآن کریم موضوع حضرت موسی که مساله قتل بود که توسط حضرت موسی اتفاق افتاد ولی آن حضرت حمایت و مساعدت برادرش هارون را طلب کرد (سوره قصص آیه ۳۳)؛ ۲. سنت پیامبر وان عروه البارقی ان رسول الله بعث معه یشتري له اضیحه عروه البارقی می گوید پیامبر مرا با

تاریخچه و کالت در جهان

و کالت در تاریخ بشریت سیر طولانی دارد به این معنی که تقریباً ۲۸۰۰ سال ق م آثار ابتدایی این پیشه بین مصریان موجود بود و کالت در مصر قدیم. مطالعات تاریخی نشان دهنده ای آن است که برای نخست دفاع از متهم در مصر ملاحظه شد در فرمانروایی سوم و چهارم فراعنه که آنرا خاندان اهرامات یاد می نمایند برای حل و فصل منازعات اشخاص محاکم ایجاد می نمود در این عصر اجراءات بطور کتبی صورت می گرفت و جلسه قضایی علنی صورت می گرفت اطراف قضیه برای حل منازعات خود به اشخاصی مراجعه می کردن که آشنایی از قانون داشته باشند بعد وکالت کاری را به اومی سپردند.

و کالت در لغت تکیه کردن و سپردن یک کار به دیگری را گویند و در اصطلاح عقدیست که به موجب آن یکی از طرفین عقد طرف دیگر را برای انجام یک کار مشخص نایب خود تعیین می کند و کالت به معنای قایم مقام کردن دیگری در اعتماد کردن به او برای وکالت کاری و کالت دادن اختیار به دیگری است تا عملی بنام و نفع وی انجام دهد (نثار، ۱۳۹۰: ۸).

و کالت به معنایی نماینده حافظ مددگار تفویض و واگذاری کار به دیگری و در اصطلاح وکالت عقدیست که بموجب آن موکل شخصی دیگری را در تصرفات قانونی و معلوم قایم مقام خود می سازد و کالت عقدیست که به نیابت از موکل انجام امور حقوقی به عهده می گیرد (بزرگمهر، ۱۴۰۰: ۶).

مفهوم قانونی و کالت

هر شخص می تواند برای دفع اتهام و یا برای اثبات حق خود وکیل تعیین نموده و وکالت را به او بسپارد (ماده ۳۱ قانون اساسی) و کالت عقدیست که بموجب آن موکل شخصی دیگری را در تصرفات قانونی و معلوم قایم مقام خود می سازد (ماده ۱۵۵۴ قانون مدنی)

و کالت برای اثبات دین، عین، و سایر حقوق که تصریح آن در وکیل گرفتن لازم است صحیح می باشد (ماده ۱۵۹۹ قانون مدنی) و کالت تفویض صلاحیت شخص است به دیگری و قایم مقام ساختن وی است به جای خود که تفویض کننده صلاحیت را (موکل) و شخص که به او تفویض صلاحیت شده (وکیل) و موضوع تفویض شده را (موکل به یا) (موکل فیه) می گویند ماده ۱۴۴۹ شرح مجله الاحکام

مفهوم فقهی و کالت

قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم. یوسف گفت: مرا سرپرست اموال و محصولات زمین کن چرا که من بسیار حافظ نگهدار هستم. (سوره یوسف آیه ۵۵).

قال رب انی قتلت منهم نفسا فاخاف ان یقتلون و اخی هارون هو افصح منی لسانا فارسله معی ردءا یصدقنی انی اخاف ان یکذبون موسی گفت: ای پروردگار! من یکی از آنان را کشته ام و می ترسم مرا بکشند و زبان برادرم هارون از من شیواتر است پس او را به عنوان دستیارم بفرست (سوره القصص آیه ۳۴، ۳۳).

فاعتو احدکم بورقکم هذه الی المدینه فلینظر ایها از کی طعاما فلیاکم برزق منه ولیتلطف ولا یشعرنیکم احدا. سکه نقره ای را که با خود دارید به یکی از نفرات خود بدهید و او را روانه شهر کنید تا برود و ببیند کدامین فروشنده غذای پاکیزه تری دارد (سوره الکهف آیه ۱۹).

بیشتر از ۷۸ حدیث در مورد وکالت از پیامبر خدا روایت شده که از این میان تنها امام بخاری در کتاب صحیح البخاری ۲۶ حدیث روایت کرده است؛ ۱. وکیل گردانیدن عمرو بن امیه توسط پیامبر خدا و فرستادن او بسوی نجاشی در مسله نکاح ام المومنین (ابوداود در سنن خود)؛ ۲. حضرت ابوبهریره حدیث در مورد وکالت بیان نموده. که رسول خدا عروه البارقی را برای خریداری گوسفند وکیل نمودن؛ ۳. و اعدیان ایس الی امراهذا فان اعترفت فارسها ای انیس فردا نزد زن آن مرد برو اگر اعتراف کرد او را رجم (سنگ سار) کن (حدیث صحیح از رسول خدا)؛ ۴. وکیل تعیین نمودن حکیم بن حزام رض از طرف پیامبر اسلام در مورد خریدن قربانی (جامع الترمیزی)

ارکان وکالت

- ۱- به اعتبار تخصص و تعمیم، از این جهت وکالت به وکالت عام و خاص تقسیم می شود
- وکالت عام، وکالتی است که موضوع آن کار خاصی را احتوا نکند و تمام وظایف نیابت پذیر موکل را شامل باشد وکالت عام معنای تصرف در همه چیز اگر کسی به دیگری گفت که تو وکیل من در همه چیز می باشی یا گفت تو وکیل من به تمام اشیا مملوک من (فی کل قلیل و کثیر) این وکالت از جمله وکالت عام بوده و به وکالت بالحفظ تعبیر می گردد.
- وکالت خاص، به وکالتی اطلاق می شود که موضوع آن به امر خاصی تعلق گیرد مانند اعطای وکالت به امور بیع، شرا، اجاره، بطور مثال موکل به وکیل خود بگوید که خانه را به فروش برسان و یا باغی را خریداری کن.
- ۲- به اعتبار قید و اطلاق، از این جهت به دو نوع است وکالت مطلق و وکالت مقید وکالت مطلق، وکالتی است که وکیل یا موضوع وکالت به چیزی مقید نباشد بطور مثال موکل به وکیل بگوید که تو را برای فروش باغ وکیل نمودم در این وکالت موضوع فروش باغ است به چیزی دیگر مقید نیست مثال نگفته باشد در چه وقت یا در کجا وکالت مقید، وکالتی است که در آن وکیل به چیزی مقید شده باشد مثال موکل برای وکیلش بگوید همان زمین را به همان قیمت برایم بخر
- ۳- از حیث اختیار و جبر، به دو نوع می باشند وکالت اختیاری وکالت جبری وکالت اختیاری، وکالتی است که موکل با در نظر گرفتن مصلحت خود کسی را در خصوص امر معین و مشخص از جانب خود وکیل تعیین نماید بطور مثال برای خرید و فروش وکالت اجباری، وکالتی است که وکیل از جانب محکمه ذیصلاح برای دفاع از منافع غایب یا دفاع از مصلحت متهم تعیین می گردد در چنین حالت موکل نقش در تعیین وکیل مدافع ندارد.
- ۴- از حیث تعدد وکلا، دو نوع می باشند وکالت انفرادی و وکالت جمع وکالت انفرادی، موکل برای اجرای موضوع وکالت تنها یک وکیل تعیین نماید طوریکه وظیفه اش مشخص باشد
- وکالت جمع، وکالتی است که برای یک موضوع معین و مشخص چند وکیل تعیین شوند و یا چند وکیل را برای موضوعات مشخص تعیین کند و وظیفه هر وکیل مشخص و معین باشد
- ۵- به اعتبار زمان وکالت، به دو نوع وکالت موقت و وکالت غیر موقت وکالت موقت، وکالتی است که وکیل برای انجام کاری برای مدت معین و محدود تعیین و مشخص می شود مانند اینکه موکل به وکیل بگوید به مدت شش ماه خرید و فروش مرا به گردن بگیر
- وکالت غیر موقت، وکالتی است که زمانی معینی برای انجام آن از جانب موکل انجام نشده باشد
- ۶- به اعتبار تعیین اجرت، به دو نوع وکالت مجانی وکالت مآجور وکالت مجانی، وکالتی است که برای وکیل در انجام کار حق الزحمه تعیین نگردیده باشد.
- وکالت مآجور، وکالتی است که وکیل برای انجام وظیفه وکالت مبلغی را به عنوان دستمزد دریافت می کند.
- ۷- اعتبار صلاحیت وکیل، به دو نوع وکالت بالتوکیل و وکالت مجرد وکالت بالتوکیل، شخصی که در یک موضوع وکیل تعیین شده است صلاحیت ندارد که شخص دیگری را از طرف خود وکیل تعیین کند (ماده ۱۴۶۶ مجله الاحکام العدلیه) وکالت مجرد، وکالتی است که موکل صرف صلاحیت اجرای کاری را به وکیل داده باشد

ادامه تاریخچه وکالت در جهان

وکالت در یونان. در مطالعه تاریخ یونان دیده می شود که در محکمه وجود طرفین و یا وکلای مدافع شرط بود اشخاصی که از قانون آگاهی و زبان قانون می دانست وکالت کاری برایش سپرده می شد افراد عام در این دوره در تعیین وکیل مدافع و سپردن وکالت مختار بودند وکلای معروف در تاریخ حقوقی یونان همچون موستن ایزه وکالت در روم در زمان امپراطور روم موضوع وکالت در پیشگاه محکمه وجود داشت در عصر روم طرفین مکلف به حضور در پیشگاه محکمه نبودن بلکه می توانستند به جای خویش وکیل تعیین نموده و وکالت کاری به وی بسپارن از وکلای معروف این دوره می توان سیسرون نام بگیرم که فن وکالت دفاع در ۱۶ سالگی یاد گرفته و در ۲۷ سالگی دفاعیه خویش را نشر کرد و همچنین اولین بار سند وکالت را به امپراطور سپرد تا به وکلای مدافع توزیع کند در این زمان وکالت شکل تبری داشت به این معنی که وکیل هیچ حق الوکالت نمی گرفت (صادقی زاده، ۱۴۰۰: ۶۴)

اهمیت وکالت

از آن جای که وکالت رکنی از ارکان محاکم عادلانه است بنابراین اهمیت زیادی را در تحقق عدالت دارا می باشد و با توجه به نیازمندی مبرمی که برای این شغل وجود دارد این شغل را با اهمیت ساخته است در ذیل بعضی از مواردی را که نشان دهنده اهمیت و ضرورت وکالت است بطور خلاصه:

- اهمیت وکالت از حیث مصالح جامعه
- اهمیت وکالت از حیث ضرورت شدید
- اهمیت وکالت از حیث تامین عدالت
- اهمیت وکالت از حیث اصل برابری

موضوع وکالت

موضوع وکالت موکل به یا موکل فیه هم می گویند و وکالت صرف در موضوعاتی جواز دارد که شرع انجام دادن آن را جایز و مشروع دانسته باشد بطور مثال: خرید و فروش شراب یا گوشت خنزیر برای خود شخص ممنوع است پس شخص نمی تواند شخص دیگری را برای خرید و فروش آن وکیل نماید، و در صورت خرید و فروش مشروع باشد می تواند وکیل تعیین کند همچنین وکیل موظف به حفظ اسرار موکلش است در صورت عدم رعایت قانون مجازات کیفری که از ۳ ماه تا ۱ سال است برایش در نظر گرفته است.

شرایط موضوع وکالت

امکان انجام بوسیله موکل و قابلیت نیابت دادن به دیگران معلوم بودن.

ارکان وکالت

رکن وکالت از نظر فقها ایجاب و قبول بوده ایجاب از جانب موکل و قبول از جانب وکیل.

خصوصیات وکالت

عقد وکالت از جمله عقود رضایی است عقد وکالت قابلیت توارث را ندارد در عقد وکالت رجوع جواز دارد وکالت عقد جایز غیر لازم است در صورت تخطی یا غفلت وظیفوی به وکیل مسوولیت مدنی راجع می گردد (بزگهر، ۱۴۰۰: ۹۴).

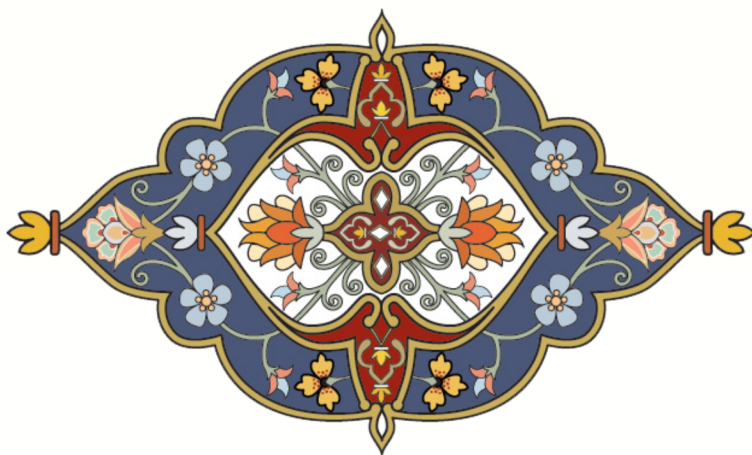
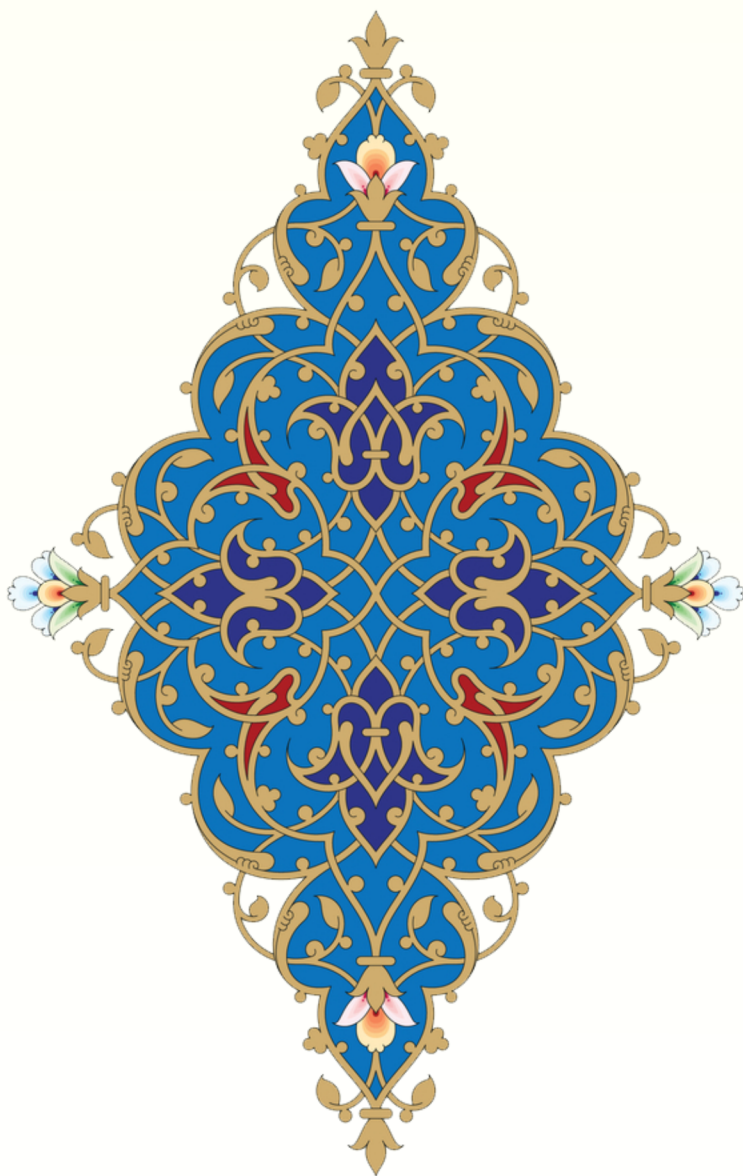
نتیجه گیری

وکالت در سیستم قضایی یک رکن اساسی تلقی می شود که هم توسط شرح هم توسط قانون به آن تاکید شده است گاهی حق یک شخص ضایع می شود خاصاً زمانی که شخص متهم به ارتکاب یک جرم می شود و نه از قانون آگاهی دارد و نه هم قدرت و صلاحیتی تا بتواند از حقوق خود دفاع کند وکالت کاری در حقیقت همان تصرف یا انجام عملی خاص است که به موجب وکالت از طرف موکل یا شخصی که حق و حقوق اش پایمال گردید به وکیل سپرده می شود و صرف در اموری صحیح است که موکل اجازه آن را داده باشد وکالت در اسلام یک عمل مشروع و جایز است و در قرآن سنت اجماع نیز ثابت شده است دو کلمه موکل و وکیل از همین لفظ وکالت مشتق گرفته است موکل شخصی که اختیار تصرف در یک عمل یا در یک موضوع برای شخصی می دهد وکیل شخصی که از طرف دیگری صلاحیت ادا تصرف و انجام عمل خاص برایش سپرده می شود وکالت رکنی از ارکان محاکم عادلانه است و اهمیت بی نظری در تحقق عدالت دارد وکالت علاوه بر اساسات شرعی که در ایه مبارکه ذکر شده است (قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم) یوسف گفت مرا سرپرست اموال و محصولات زمین کن چرا که من حافظ و نگهدار هستم (سوره یوسف ایه ۵۵) همچنان از حضرت ابوهریره حدیثی در مورد وکالت بیان شده که رسول خدا عروه البارقی را برای خریداری گوسفند وکیل تعیین نمودن هر شخص حق دارد برای دفاع از حق خود وکیل تعیین کند و وکالت کاری را برایش بسپارد.

زمانی که وکالت برای وکیل سپرده شد وکیل مدافع باید از امدادی و مهارت های لازم برای دفاع در ماهیت دعوا برخوردار باشد و باید تمامی اقدامات لازم را انجام دهد و تماماً باید با ارایه و ثبت لایحه در صورت جلسات دادگاه انجام شود، هدف وکالت باید رعایت مصلحت مردم و احقاق حق و رفع ضروریات و حل مشکلات مردم باشد وکالت رکنی از ارکان محاکم عادلانه است بنابراین اهمیت زیادی در تحقق عدالت دارد و برای تحقق این عدالت نیاز است وکیلی برای انجام وظایف مقرر گردد که تابعیت کشوری که در آن زندگی می کند را داشته باش محکوم به جرم و جنایت نباشد سند فراغت در رشته حقوق و علوم سیاسی شرعیات و مدارس دینی داشته باشد و دوره ستاژ را تکمیل کرده باشد.

منابع و مآخذ

۱. قرآن کریم. سوره یوسف القصص الکهف
۲. رمز موفقیت در دادگستری اسرار دفاع. تالیف ژرژ. کوهندی. ترجمه و مقدمه وحاشیه ابوالقاسم تفضلی. تهران نشر گنج دانش، ۱۳۹۳
۳. بزرگمهر، صادقی زاده، مهارت های فن دفاع چاپ سوم بهار ۱۴۰۰ نشر میزان
۴. تفضلی، اسرار وکالت دفاع چاپ دوم. نشر گنج دانش ۱۳۷۷
۵. مجله الاحکام العدلیه بحث وکالت
۶. قانون وکلای مدافع افغانستان، منتشره جریده رسمی ۹۳۴ مورخ ۱۳۸۵/۹/۲۶
۷. <https://avayerahnama7> سایت انترنتی آوا زمان جمع آوری اطلاعات داده ها مورخ ۱۴۰۱/۸/۲۰
۸. انتشار. میتود های وکالت دفاع. کابل جوزا ۱۳۹۰ هـ ش

نقش طب عدلی در تأمین عدالت جزایی در افغانستان

(با رویکرد قانون طب عدلی و قانون اجراءات جزایی)

آسیه گیلانی

دانشجوی دیپارتمنت قضایی - سارنوالی پوهنځی حقوق و علوم سیاسی غالب

چکیده

احقاق حق و حل و فصل دعوا در رسیدگی به جرم و شکایات بر اساس قانون اجراءات جزایی و قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضاییه افغانستان از وظایف قضات محسوب می شود. ولی تأمین عدالت جزایی مستلزم کشف حقیقت است. رسیدن به چنین نتیجه ای از طرف قضات همیشه کار ساده و آسان نبوده و نیازمند هم کاری نظریه اهل خبره می باشند که به علوم مربوط تسلط داشته و قضات را برای رسیدن به هدف نهایی که همان تأمین عدالت جزایی می باشد یاری نمایند. از جمله مهم ترین آن ها در نظام حقوقی افغانستان طب عدلی است که از نظر استفاده از تخصص و نظریات آنان در قانون اجراءات جزایی، اولویت اول را دارند. در قانون اجراءات جزایی افغانستان نحوه حضور و دخالت متخصص طب عدلی در امور جزایی و در مراحل مختلف تعقیب عدلی از مرحله کشف جرم، تحقیق و تعقیب جرم، گرفتاری و محاکمه، تعیین مجازات و اجرای آن مشخص شده است که تحقیق حاضر در پی نشان دادن نقش طب عدلی در مراحل تعقیب عدلی و میزان تاثیر نظریات آنان در تأمین عدالت جزایی در مطابقت به قانون طب عدلی می باشد. روش تحقیق حاضر بر اساس روش تحلیلی - توصیفی بوده و بر پایه منابع کتاب خانه ای نگاشته شده است. یافته های تحقیق بیان گر این است که طب عدلی از ارزش و اهمیت قابل ملاحظه ای در مراحل تعقیب عدلی برخوردار بوده و نقش بسزایی را در تأمین عدالت جزایی و صدور حکم عادلانه در مطابقت به قانون اجراءات جزایی و قانون طب عدلی افغانستان داشته است. کلیدواژه ها: طب عدلی، قانون طب عدلی، اجراءات جزایی، تأمین عدالت، افغانستان.

مقدمه

تشخیص وقوع جرایم علیه اشخاص از قبیل انواع جنایات اعم از جنایت بر نفس، جنایت بر عضو و جنایت بر منفعت و نیز تشخیص وضعیت جسمی و روانی مرتکب جرم همیشه ساده و آسان نمی باشد و نهادهای عدلی و قضایی با توجه به ابراز نظر مسلکی اهل خبره و با رعایت بی طرفی و نهایتاً اجرای عدالت را می رسانند. امروزه پیشرفت های جهانی در عرصه علم و تکنالوژی طی چند دهه گذشته سبب شده است که نهادهای مجری قانون نظیر پولیس، سارنوالی و محاکم در تحقیقات جنایی و روند محاکمات جزایی به علوم عدلی، از جمله طب عدلی بیش تر از پیش به عنوان وسیله و روش اثبات اتکا نمایند.

بنابراین، طب عدلی نقش مهمی در تحقق عدالت قضایی دارد. وظیفه طب عدلی روشن کردن و تجزیه و تحلیل نکات تاریک و مبهم طبی و تلفیق آنها با قوانین موضوعه است. طب عدلی به عنوان بازوی توانمند قوه قضاییه افغانستان در امر پیشگیری و کشف جرایم و به ویژه تحقیقات

جنایی، کمک قابل توجهی را به قضات می نماید.

بدین ترتیب، بررسی نقش طب عدلی در تأمین عدالت جزایی مهم و ضروری به نظر می رسد. پرسش این است که طب عدلی چیست و چه نقشی در تأمین عدالت جزایی دارد؟ حل این مسئله اهمیت فراوان داشته زیرا علوم عدلی وقتی به صورت عینی، بی طرفانه و در یک روش مبتنی بر شواهد استفاده شود، می تواند نقش مهمی را در اجرای عدالت ایفا نماید. تحقیق حاضر با عنوان نقش طب عدلی در تأمین عدالت جزایی با رویکرد قانون طب عدلی و قانون اجراءات جزایی افغانستان تلاش می کند تا به این پرسش پاسخ بگوید.

این مقاله بر اساس روش تحلیلی - توصیفی بوده و بر پایه منابع کتاب خانه ای نگاشته شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد که: به نظر می رسد که طب عدلی از ارزش و اهمیت قابل ملاحظه ای در مراحل تعقیب عدلی برخوردار بوده و معاینات عدلی - طبی نقش بسزایی در تأمین عدالت جزایی و صدور حکم عادلانه در مطابقت به قانون اجراءات جزایی و طب عدلی افغانستان دارد.

طب عدلی و اهمیت آن

طب عدلی، از کلمه یونانی (forensic Medicine) به معنی داد و عدل، گرفته شده است.

در اصطلاح، طب عدلی یک بخش مستقل از علم طبابت است که، دانش طبی را در حل قضایای حقوقی و جنایی که منشأ طبی بیولوژیکی دارد قرار می دهد. به عبارت دیگر، طب عدلی عبارت است از: به کار بردن علم طب در تأمین عدالت و تأمین عدالت در طبابت می باشد. طب عدلی از ارزش و اهمیت قابل ملاحظه در احقاق حق برخوردار است.

نقش معاینات طب عدلی در روندهای کشف جرم، تحقیق و محاکمه

قضایای مطالعه کند. به اجازه رئیس محکمه، متخصص می تواند سوالاتی را از مدعی، مدعی علیه معمولاً در محکمه همان متخصص دعوت می شود که در مرحله تحقیق مسئولیت ابراز نظر را داشته و در صورتی که احضار متخصص اولی نا ممکن نباشد.

نظریه اهل خبره در قانون اجرای جزایی و قانون طب عدلی افغانستان

۱. تعیین اهل خبره در مطابقت به ماده چهل و چهارم قانون اجراءات جزایی افغانستان: فقره (۱) قانون مذکور بیان می دارد: هرگاه اسناد و ادله مادی ارائه شده (قرائن) برای اثبات قضیه و شناخت مرتکب آن ایجاب ارزیابی مسلکی، تخصصی و فنی را نماید، مأمور ضبط قضائی، سارنوالی و محکمه می توانند به تجویز خود یا به اثر درخواست طرفین قضیه به منظور تثبیت احوال و رسیدن به حقیقت، نظر اهل خبره را در زمینه مطالبه نمایند.

۲. رایاه نظر مسلکی در مطابقت به ماده ششم قانون طب عدلی افغانستان: ماده ۶ قانون مذکور بیان می دارد: متخصص طب عدلی مکلف است، راجع به هر نوع معاینات و تشخیص عدلی - طبی نظر مسلکی خود را رایاه نماید.

نتیجه گیری

از آن جایی که اصطلاحات طبی ضرورت به توجیه دارد و زبان طبابت را اطبا می دانند به خاطر جلوگیری از خطاء در نظر باید داکتر طب عدلی در مورد توضیحات بدهد و حتی گفته شده است که طب عدلی به منزله چشم قاضی است.

تحول و پیشرفت علوم و فنون در تمام زمینه ها موجب شده که در شمار روزافزونی از اختلافات، قاضی بدون رجوع به طب عدلی نتواند به طور کامل و صحیح جنبه های موضوعی اختلاف را درک نماید و ناچار شود حکم خود را با نظر آنان بیاراید که به دلیل داشتن تخصص در علم یا رشته خاص و یا حتی داشتن تجربه و استفاده از مهارت لازم برای روشن کردن عناصر موضوعی مربوط به اختلاف دارا می باشند. طب عدلی نقش مهمی در تحقق عدالت قضایی دارد. وظیفه طب عدلی روشن کردن و تجزیه و تحلیل نکات تاریک و مبهم طبی و تلفیق آن ها با قوانین موضوعه است. طب عدلی از دیرباز در بررسی های حقوقی و همچنین حقوق جزا نقش داشته و دو شاخه طب عدلی و حقوق جزا با توجه به اهداف و رسالت های شان می توانند در احقاق حق و اجرای عدالت و پیشگیری از ارتکاب جرم موثر باشند.

در نظام حقوقی افغانستان نظریه متخصص طب عدلی و حضور طب عدلی کشف واقعات جنایی، بررسی و مشاهده محل واقعه از طرف متخصص طب عدلی در واقعات قتل و جرح تثبیت جرایم اخلاقی نقش مهم و اساسی را در تثبیت جرم دارا می باشد.

نظریه که در رابطه با جسم و جان آدمی از طرف قاضی مورد مشورت قرار می گیرد، نظریه طب عدلی است؛ یعنی آنجا که امر قضا نیاز به کسب اطلاع از مسائل مربوط به انسان دارد به او مراجعه می کند و از او انتظار دارد که با دقت و موثکافی کامل مسأله را بررسی کرده و اطلاعاتی صحیح و قابل اعتماد و اطمینان به وی ارائه نماید.

در چنین شرایطی است که طب عدلی کارکرد تخصصی و موثر خود را نشان داده و به عنوان بازوی توانمند قوه قضائیه در امر کشف جرائم و به ویژه تحقیقات جنایی، کمک قابل توجهی را به قضات می نماید؛ به طور کلی طب عدلی عملیاتی است که داکتر های متخصص برای کشف و تشخیص جرم و رد پای متهم و اثبات راست یا دروغ بودن گفته های مدعی یا مدعی علیه انجام می دهند.

معاینات طب عدلی در مطابقت به بند ۴ ماده سوم قانون طب عدلی معاینات و تحقیقات لازم که در قضایای جزایی و مدنی از طرف متخصص طب عدلی انجام داده می شود و عمدتاً در خدمت مقامات تحقیقی و قضایی قرار داشته و بر اساس قوانین نافذه و در مراحل و روند های مختلف کشف جرم، تحقیق و محاکمه صورت می گیرد. در این مبحث در طی سه گفتار مفصلاً به شرح آن می پردازیم.

۱. مرحله کشف جرم

متخصصان طب عدلی به عنوان یکی از این خبرگان در مواردی که بررسی در خصوص جسم و جان انسان هاست، با دادن اطلاعات تخصصی قاضی را جهت محاکمه عادلانه یاری می کنند. علاوه بر وجود رابطه قانونی بین قاضی و نظریه طب عدلی، در این بین پولیس و سارنوال که وظیفه تحقیقات مقدماتی در خصوص جرایم جنایی و مرتبط با نفس و... را بر عهده دارند نیز باید با طب عدلی همکاری داشته باشند و از تجهیزات و امکانات و مساعدت هایی که این اداره می تواند در بخش های مختلف در جهت کشف حقیقت داشته باشد سود ببرند.

۲. مرحله تحقیق

تحقیق توسط نهادهای تحقیق کنند هم مانند مستنطقان صورت می گیرد. در این مرحله فرستادن به موقع مواد جهت تحقیقات عدلی - طبی اهمیت بسزایی در جهت تثبیت میکانیزم وقوع جرم و شناخت مجرم داشته، مشروط بر این که، مواد تحقیق بدون گذشت زمان به طب عدلی فرستاده شود. حضور سارنوال حین اجرای تحقیقات طب عدلی اجساد کمک زیاد به اجرای دقیق معاینات می کند. در صورتی که نماینده مقامات تحقیق در وقت اجرا معاینات حاضر نشود و تأخیر معاینات و تحقیقات در کیفیت نتایج معاینات تأثیرات منفی وارد می کند.

۳. مرحله محاکمه

مشخصات تحقیقات طب عدلی در محکمه خصوصیات خود را دارا می باشد؛ زیرا برای ترتیب کردن استنتاج دقیق و مکمل در جلسه قضایی، متخصص طب عدلی، باید اسناد و دوسیه نسبتی را قبل از شروع جلسه

دانش جویان نخبه سمستر بهاری ۱۴۰۱ غالب

پوهنځی طب دندان

اول نمره	دوم نمره	سوم نمره
سمستر دهم	سمستر ششم	سمستر ششم
دیارتمنت عمومی	دیارتمنت عمومی	دیارتمنت عمومی
منیژه فرزند بریالی	فروزان فرزند نیک محمد	پتانه فرزند عبدالحکیم
فیصدي: ۹۸.۲۵	فیصدي: ۹۷.۴۵	فیصدي: ۹۶.۸۴

پوهنځی طب معالجه وی

اول نمره	دوم نمره	سوم نمره
سمستر اول	سمستر اول	سمستر اول
دیارتمنت عمومی	دیارتمنت عمومی	دیارتمنت عمومی
ماریا فرزند غلام فاروق	اورانوس فرزند محمد قسیم	مرجان فرزند غلام سرور
فیصدي: ۹۸.۶۲	فیصدي: ۹۸.۰۵	فیصدي: ۹۷.۲۴

دانش جویان نخبه سمستر بهاری ۱۴۰۱ غالب

پوهنځی حقوق و علوم سیاسي

اول نمره	دوم نمره	سوم نمره
سمستر سوم	سمستر سوم	سمستر چهارم
دیارتمنت قضا و سارنوالی	دیارتمنت اداری - دیپلماسی	دیارتمنت قضا و سارنوالی
سعیده فرزند عزیزاحمد	صبورالله فرزند محمد امین	سمیرا فرزند غلام غوث
فیصدي: ۹۸.۳۸	فیصدي: ۹۶.۸۶	فیصدي: ۹۶.۷۱

پوهنځی کمپیوتر ساینس

اول نمره	دوم نمره	سوم نمره
سمستر چهارم	سمستر هفتم	سمستر هفتم
دیارتمنت عمومی	دیارتمنت انجینیری نرم افزار	دیارتمنت انجینیری نرم افزار
ابراهیم فرزند احمدضیاء	سمیه فرزند احمدشاه	زحل فرزند عبدالستار
فیصدي: ۹۹.۱۹	فیصدي: ۹۹.۱۶	فیصدي: ۹۹.۱۶

دانش جویان نخبه سمستر بهاری ۱۴۰۱ غالب

پوهنخی اقتصاد

اول نمره	دوم نمره	سوم نمره
سمستر پنجم	سمستر هفتم	سمستر هشتم
دیپارتمنت مدیریت و اداره تشبثات	دیپارتمنت مدیریت و اداره تشبثات	دیپارتمنت مدیریت و اداره تشبثات
شکیبا فرزند حاجی عبدالحکیم	زهره فرزند محمد نسیم	مرجان فرزند نصرت الله
فیصدی: ۹۸.۴۸	فیصدی: ۹۷.۲۲	فیصدی: ۹۵.۹۴

این جا کسیست پنهان خود را مگیر تنها
بر چشمه ضمیرت کرد آن پری وثاقی
هر جا که چشمه باشد، باشد مقام پریان
این پنج چشمه حس تا بر تنت روانست
وان پنج حس باطن چون وهم و چون تصور
هر چشمه را دو مشرف، پنجاه میرابند
زخمت رسد ز پریان گر با ادب نباشی
تقدیر می فریبد تدبیر را که برجه
مرغان در قفس بین در شست ماهیان بین
دزدیده چشم مگشا بر هر بت از خیانت
ماندست چند بیتی این چشمه گشت غایر

بس تیز گوش دارد مگشا به بد زبان را
هر صورت خیالت از وی شدست پیدا
با احتیاط باید، بودن تو را در آن جا
ز اشراق آن پری دان، گه بسته، گاه مجری
هم پنج چشمه می دان، پویان به سوی مرعی
صورت به تو نمایند اندر زمان اجلا
کاین گونه شهره پریان تندند و بی محابا
مکرش گلیم برده از صد هزار چون ما
دل های نوحه گر بین زان مکر سراز دانا
تا نفکند ز چشمه مت آن شهریار بینا
بر جوشد آن ز چشمه خون بر جهیم فردا

مولانا

علامه اقبال لاهوری

گران خواب از خواب

ای غنچه خوابیده چو نرگس نگران خیز
کاشانه ما رفت به تاراج غمان خیز
از ناله مرغ چمن از بانگ اذان خیز
از گرمی هنگامه آتش نفسان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز
خورشید که پیرایه به سیماب سحر بست
آویزه به گوش سحر از خون جگر بست
از دشت و جبل قافله‌ها رخت سفر بست
ای چشم جهان‌بین به تماشای جهان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز
خاور همه مانند غبار سر راهی است
یک ناله خاموش و اثربخته آهی است
هر ذره این خاک گره‌خورده نگاهی است
از هند و سمرقند و عراق و همدان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز
دریای نو دریاست که آسوده چو صحراست
دریای تو دریاست که افزون نشد و کاست
بیگانه آشوب و نهنگ است چه دریاست
از سینه چاکش صفت موج روان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز

این نکته گشاینده اسرار نهان است
ملک است تن خاکی و دین روح روان است
تن زنده و جان زنده ز ربط تن و جان است
با خرقه و سجاده و شمشیر و سنان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز
ناموس ازل را تو امینی، تو امینی
دارای جهان را تو یساری، تو یمینی
ای بنده خاکی تو زمانی، تو زمینی
صهبا ی یقین درکش و از دیر گمان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز
فریاد ز افرنگ و دلاویزی افرنگ
فریاد ز شیرینی و پرویزی افرنگ
عالم همه ویرانه ز چنگیزی افرنگ
معمار حرم باز به تعمیر جهان خیز
از خواب گران، خواب گران، خواب گران خیز
از خواب گران خیز

ورزشی

برگزاری مراسم اختتامیه جام هم‌دلی فوتسال انستیتیوت علوم صحنی غالب

انستیتیوت علوم صحنی غالب هرات به منظور هم‌بسته‌گی و تحکیم ارتباط قوی بین واحدهای آموزشی و اداری اش، جام ورزشی فوتسال را به نام جام هم‌دلی از شنبه گذشته (پنجم قوس) راه‌اندازی نمود.

در این جام تیم‌های گوناگونی از دیپارتمنت‌های این انستیتیوت شرکت داشتند، که در انجام تیم سمس — تر اول تکنالوژی طبی مقام اول، تیم سمس تر دوم نرسنگ عالی دوم و تیم فارمسی سمس تر دوم، مقام سوم را کسب کرد.

در مراسم اختتامیه جام هم‌دلی فوتسال، به تیم‌های برتر به رسم یادبود، جوایز و تقدیرنامه اهدا شد.

قهرمانی با اقتدار تیم فوتسال پوهنتون غالب در لیگ برتر ۱۰ و ۱۲ سال هرات

پوهنتون غالب، در رده‌های سنی ۱۰ و ۱۲ سال فوتسال ولایت هرات، با بردهای پیاپی، توانست مقام اول جام فوتسال این ولایت را از آن خود کند.

غالب در بخش ورزش، سرمایه‌گذاری‌های هدفمند داشته و بدین مسأله، اهمیت زیاد می‌دهد.

سفر تفریحی - ورزشی تیم فوتسال غالب هرات، به ولایت فراه

تیم فوتسال پوهنتون غالب هرات، در یک سفر تفریحی - ورزشی، جهت بازی دوستانه با تیم قهرمان و نایب‌قهرمان ولایت فراه، به تاریخ چهارم قوس ۱۴۰۱، به عنوان نماینده ولایت هرات، عازم این ولایت گردید.

در دیدار اول مقابل تیم میوند، نایب‌قهرمان لیگ برتر فوتسال ولایت فراه قرار گرفت، که توانست با نتیجه ۹ بر ۶، نماینده این ولایت را شکست دهد.

در مسابقه‌یی که بین تیم فوتسال برادران خواجه‌زاده (قهرمان لیگ برتر ولایت فراه) و تیم فوتسال پوهنتون غالب (نایب‌قهرمان لیگ برتر ولایت هرات) برگزار گردید، تیم فوتسال پوهنتون غالب توانست با نتیجه سه بر یک، پیروز میدان شود.